

De kleinste theaters van Amsterdam

Koninklijk Theater Carré, De Stadschouwburg en Het Muziektheater kent iedereen, maar niet iedereen weet dat Amsterdam ook onderdak biedt aan vele kleine theatertjes, verstopt in steegjes en woonhuizen. Deze kleine theaters worden met liefde gerund door echte theaterliefhebbers. *Babel* sprak met de oprichters van twee van de kleinste theaters van Amsterdam: Het Kamertheater en Het Parooltheater.

Tekst: Sophie Reinders
Beeld: Julie Hrudova

Het Kamertheater

In het huis van Manja Bedner aan de Nassaukade 42 bevindt zich Het Kamertheater. Er kunnen 28 volwassenen, 32 grote kinderen of maximaal 40 kleine kinderen in. Tien jaar geleden begon Manja het theater in haar eigen woonkamer. Het huis nam ze over van haar ouders nadat ze de Toneelschool in Maastricht en een studie Theaterwetenschappen aan de UvA had afgerond. 'Na de toneelschool kende ik alleen 'het kunstje op het toneel'. Ik wilde graag meer leren over de productionele en dramaturgische kant van het theater.'

Ter gelegenheid van de eerste verjaardag van haar dochter schreef en speelde Manja een voorstelling. 'Iedereen was enthousiast en spoorde me aan om er iets mee te doen.' Achterin de woonkamer bouwde ze met ontwerper Peter Bedner een podium. De ruimte moest vooral flexibel ingericht worden, omdat deze normaal als woonkamer gebruikt wordt. De tribune moest makkelijk opgezet en afgebroken kunnen worden. Er kwam een rood gordijn en theaterlampen. 'De sfeer is hier zo goed voor theater. Het huis is honderd jaar oud met prachtige details.'

In tien jaar tijd speelde Manja drie producties voor volwassenen en verschillende series voor kinderen. Twee van haar stukken voor volwassenen heeft ze zelf geschreven en dit zijn 'dramatische stukken vanuit het diepst van mijn ziel'. Voor kinderen maakt zij altijd interactieve voorstellingen. Voor de allerkleinsten tot vier jaar is er de serie over *Clowntje Polka*. 'Ik begin als mezelf en met behulp van het publiek verkleed ik me

als clowntje. Zo neem ik de angst bij kinderen weg en worden ze uitgenodigd om mee te spelen. Ik maak verteltheater en meespeeltheater.' Kinderen van vier tot acht zijn welkom bij *Sprookjes Anna*. 'Daarbij ontvang ik in kostuum het pu-

theater-dinervoorstelling met negentiende-eeuwse kostuums en salonmuziek. Het sfeervolle huis leent zich hier heel goed voor. Als er meer dan 22 mensen komen, wijkt ze uit naar een zaal in het Bijbels museum.

'Mijn theater is laagdrempelig'

bleik. Ik bewerk de sprookjes expres niet, omdat het origineel zo ontzettend rijk is'. Ze vindt het leuk om samen met het publiek door middel van eenvoudige attributen en handelingen een andere rol aan te nemen. 'Transformeren is een van mijn specialiteiten. Ik vind het belangrijk dat kinderen dat kunnen meemaken. Zo heb ik als de Grote Boze Wolf gewoon de jurk van de vorige rol nog aan.'

Voor de oudere kinderen tot twaalf jaar is er *Koning Arthur*. Eén keer per jaar verschijnt er een nieuwe, spannende voorstelling over deze koning. *Sprookjes Anna* wordt vijf keer per jaar vernieuwd en *Clowntje Polka* vier keer per jaar. Voor volwassenen speelt Manja regelmatig een

Manja wil in haar theater terug naar de schoonheid. 'Ik heb een positief mens- en wereldbeeld. Ik wil niet iets fatalistisch brengen. Dat hele rauwe, daar hou ik helemaal niet van. Ik wil genieten van kleine momenten, van een eenheid die je met het publiek maakt. Je kunt hier heel klein spelen. Je kunt fluisteren en iedereen verstaat je.' Het publiek dat naar Het Kamertheater komt is zeer divers. 'Ik doe het echt voor wie komt kijken. Het leuke is dat er bij mij mensen komen die nooit naar de grote, meer anonieme theaters gaan. Mijn theater is laagdrempelig.' Het Kamertheater is helemaal ongesubsidieerd. Het wordt ondersteund door giften van mensen die Manja kennen en haar willen steunen. Als er

geen voorstelling gespeeld wordt, is het theater een gewone kamer in een gewoon huis. Alleen de verhoging achterin en de blokken voor de tribunes, die netjes opgestapeld voor de boekenkast staan, verraden dat hier regelmatig met heel veel liefde voorstellingen worden gespeeld. ■

Het Parooltheater

Het is 1990 als Wim Kerkhove, poppenspeler op de Dam, een pand koopt in de Sint Pieterspoortsteeg. In de steeg werd voormalig slagerij Hesseling, bestaande uit meerdere panden, te koop aangeboden en Wim was op zoek naar een repetitie- en opslagruimte voor zijn poppentheater. In eerste instantie had hij zijn oog laten vallen op de winkel op de hoek. 'Interessant, maar te klein', aldus Wim. Aan de koelcel ernaast moest veel te veel verbouwd worden en bovendien zaten er geen ramen in. Hij koos dan ook voor het pand op nummer 33. 'Het was een prachtige hoge ruimte met een plafond van zeker viereneenhalf meter. Ideaal als repetitieruimte en ik kon zo met mijn poppenkast de Dam oplopen.'

Wim droomde al zijn hele leven van een eigen theater, maar had deze wens eigenlijk al opgegeven. Hij sprak er nauwelijks nog over, alleen met een van zijn beste vrienden. 'Op een dag kreeg ik een fax met meters tekeningen binnen. Alles wat ik ooit met mijn goede vriend Bart gedeeld had, had hij erin verwerkt. Vanaf dat moment werd ik weer verliefd op mijn eigen droom. Dit theater moest er komen, ook al had ik geen cent te makken.' De locatie was ideaal. 'Het pand bevond zich in een prachtig theatergebied: Het Universiteitstheater, De Engelenbak, Frascati, allemaal om de hoek. Er was al nachtelijk leven, de burens waren dus wel wat gewend.'

Een vriendin maakte een mooie folder met de tekening en de plannen en Wim ging praten met sponsors. 'Woningcorporatie *Het Oosten* was bereid het pand over te kopen en te ontwikkelen, waarna ik het van hen zou mogen huren.' Steen voor steen werd het theater van binnenuit afgebroken en opgebouwd. 'Er was helemaal niks: geen kachel, geen douche, wel muizen. We gingen naar de wc in De Brakke Grond.' Wim zocht persoonlijk alles uit, alles moest bij het theater passen, 'dus geen tegeltjes van de Gamma'. Op allerlei manier kwam hij aan geld. Via de stichting 'Vrienden van Pantijn', sponsors, giften en fondsen. 'Van Circus Elleboog kregen we bijvoorbeeld velours voor de gordijnen. Vrienden van mij hebben er gor-

dijnen van gemaakt. Ik ging met mijn folder langs bij de stomerij en kreeg het voor elkaar dat ze ze gratis wilden stomen. Elk schroefje, elk stukje hout heb ik bevochten. Als er weer even wat geld binnenkwam - het ging soms echt met tientjes - dan gingen we bijvoorbeeld

de opening.' Wim kwam door alle praktische beslommingen nauwelijks meer toe aan zijn passies: theater maken, lezen en schrijven. Wim schonk het theater aan Het Parool. Zij doopten het om tot Het Parooltheater. Journalisten houden het theater op vrijwillige basis draai-

'We gingen naar de wc in De Brakke Grond'

deurklinken halen. Mooie koperen deurknoppen, die goed voelen.' In 1997 opende Pantijn de deuren van het zelf gebouwde Poppentheater. Er is plaats voor 33 mensen, 'maar we hebben ook wel eens, als haringen in een ton, 100 mensen binnen gehad'.

Na vier jaar wilde Wim het theater graag doorgeven. 'Je werkt keihard voor soms alleen de vaste lasten en bovendien was het te klein voor mijn ambities. Ook werd ik in het theater steeds herinnerd aan de dierbare vriend die mijn droom ooit tekende. Hij overleed kort na

ende. Ze draaien bardiensten en onderhouden de contacten met artiesten. Het algemene beheer is uitbesteed aan Frits Visser, 'een echte theaterman, iemand met verstand van zaken'. Er wordt van alles georganiseerd: lezingen, discussie- en muziekkavonden, etcetera. Wim speelt zelf niet meer in het theater, wel gaat hij er af en toe een biertje drinken en altijd krijgt hij een plekje. Hij is nu bezig met het schrijven van een boek. 'Het theater is nu in goede handen en het bordje 'Vrienden van Pantijn' krijgt binnen een ereplekje.' ■